

De Schalm biedt dove studenten

Bij het ROC Koning Willem I College in Den Bosch komen dove MBO-studenten terecht in een doofvriendelijke omgeving. Daar heeft 'De Schalm' een dubbelfunctie: als een kleine dovenschool binnen een groot opleidingscentrum én als een expertisecentrum voor het ROC. Een veertigtal doven volgt er een MBO-opleiding of een cursus. De studenten gedijen in deze doofvriendelijke omgeving waarin ze naar wens gebruik maken van aanwezige expertise én kunnen terugvallen op omgang met andere doven. Een reportage vanuit Den Bosch.

Hans Gijsbers

In een kleine ruimte zitten vier volwassen mannen aan tafels. Hun blikrichting verraadt dat zij ingespannen bezig zijn met een opdracht op het digitale schoolbord. Het vialt is ingeschreven voor de opleiding 'Chauffeur Goederenvervoer'. Op deze dag behandelt docent Jacco Hes het subthema 'lading- en vervoerafwikking'. Steven Eskak, Michel Madderon, Mike Kelderman en Michael van Hattum bespreken met elkaar hoe zij goederen dienen te bevestigen en te zekeren. Alle vier willen zij na afronding van de opleiding als vrachtwagenchauffeur aan de slag. De een wil internationaal, de ander dichterbij huis, op een vuilniswagen. De leeromgeving bij het Koning Willem I College (verder *KWI College* genoemd - *wg*) biedt hen betere opleidingskansen dan elders, vindt Rotterdammer Steven Eskak. "Ik heb geprobeerd op een ander ROC de lessen te volgen, maar dat lukte me niet. De communicatie was steeds een te groot probleem. Hier ga ik het wel halen", verwacht Steven, die hoopt na afronding van de opleiding internationaal te gaan rijden.

Michel Madderon maakt wekelijks de verre rit vanuit Bergschenhoek naar Den Bosch. "Ik heb gezocht op internet naar een chauffeursopleiding met voldoende begeleiding. Gelukkig ben ik hier terechtgekomen. Gelukkig ja, omdat ik hier met doven samen bepaalde programmaonderdelen kan volgen. Dat gaat zo veel beter in de communicatie."

Opstap naar de maatschappij

"Jewel hoor, noem 'De Schalm' gerust een enclave, eentje die veiligheid biedt aan dove studenten in een eigen omgeving. Een dovenschool die, ook qua ruimte, helemaal is ingebed in het ROC", vertelt Hans Gijsbers, projectleider van de school. "Hier staan de studenten met één been in de

maatschappij. Zij hebben volop te maken met horenden, zoals dat straks ook zal zijn." Gijsbers ziet De Schalm als een bijna ideale opstap. Er is in de Bossche school volgens hem sprake van een grote toegevoegde waarde. "De doofvriendelijkheid is groot hier, door de aanwezigheid van ervaren dovendocenten, veel tolken, maar zeker ook door het toenemende aantal vakdocenten die gebarencursussen hebben gevolgd." Vaak is er ondersteuning bij de theorievakken, telkens na overleg met de student. Afgestemd kortom op de behoefte van de individuele student.

Lang hoeft Hans Gijsbers niet na te denken over de vraag hoe 'De Schalm' zich onderscheidt. "Het waardevolle hier is dat er ruimte is voor identificatie bij dove mensen, en dit in combinatie met het functioneren samen met horenden."

In Den Bosch beschikt 'De Schalm' over eigen lokalen. "Die kunnen we heel doofspecifiek maken, door zonedig in kleine groepen te werken. Deze aanpak voorziet in een grote behoefte," zegt Gijsbers. Docenten die werkzaam zijn voor 'De Schalm' maken afspraken met de collega's van de

een aangepaste leeromgeving

verschillende afdelingen. “Meestal gaat het om begeleidingsvragen bij theorievakken”, zegt Hans Gijsbers. De projectleider is van oordeel dat de gekozen werkwijze doven meer kansen geeft om aan te haken bij kwaliteit die in het reguliere onderwijs wordt gevraagd.

Communicatie

Het is telkenmale de communicatie die hindernissen oproept binnen het reguliere onderwijsveld. ‘De Schalm’ ziet er volgens Hans Gijsbers juist uitdagingen in. “Het zijn vooral studenten die op niveau I en niveau 2 een opleiding volgen, die hier hun voordeel kunnen doen. Dat is toch vaak de groep jonge mensen die de meeste moeilijkheden in opleidingen tegenkomt.” Met de studenten die opleidingen op niveau 3 of 4 bevolken is aanmerkelijk minder bemoeienis.

Bij KWI College heeft ‘De Schalm’ aparte kleine groepen met doven kunnen vormen voor de chauffeursopleiding en voor de administratieve opleiding. Gewilde opleidingen die een aanzuigende werking hebben. De dove studenten

komen voor de theoretische vakken bij elkaar in kleine groepen. Praktijkvakken volgen zij in de grote groep, met horenden.

Aanzuigende werking kent ook een schaduwkant. Ook die benoemt Gijsbers: “Afgelopen jaren is er een grote voorkeur geweest voor Zorg en Welzijn, met name voor Klassenassistent. Het probleem daarbij is dat wanneer iemand de opleiding afrondt, deze is aangewezen op het dovenonderwijs. En die markt is verzadigd, daar is nauwelijks meer perspectief op werk.” Om deze realiteit te laten onderkennen eist KWI College van studenten dat ze zelf een stageplek meebrengen vooraleer een start kan worden gemaakt.

‘De Schalm’ speelt ook via cursussen in op speciale behoeftes van leerlingen/studenten. Hij noemt de theorielessen voor het behalen van het rijbewijs. Geen eenvoudige zaak voor een dove om dat in een omgeving met louter horenden te moeten volgen.

Jan de Rooij is docent Metaaltechniek bij KWI College en werkt al acht jaren met dove studenten. “Bij de praktijkvakken zijn leerlingen handelend bezig. Je komt gemakkelijker tot oplossingen als er iets is. Bij theorie ligt dat wat ingewikkelder. Met hulp van de leerlingen had ik al heel wat praktische gebaren geleerd, maar ik koos er voor om een kennismakingscursus gebaren en dovencultuur te volgen. In april start ik met mijn tweede cursus AB1,” zegt de docent. De Rooij zit – zo zegt hij – te springen om dove studenten. “Mijn ervaring is dat dove mensen die in de metaalsector werken geconcentreerd én met vakkennis werken.”

‘De Schalm’ is, sinds de school in 2002 door een bestuurlijke overdracht van Viataal (toen nog Instituut voor Doven) met behoud van een eigen BRIN-nummer bij KWI College is ondergebracht, uitgegroeid tot een expertisecentrum. Eentje waarvan de resultaten al zichtbaar zijn, vindt Hans Gijsbers. En in zijn inschatting staat hij niet alleen. Steeds meer doven die op zoek zijn naar een doofvriendelijke omgeving die veel leerrendement biedt, vinden ‘De Schalm’. Reden ook om uit te breiden. Afgestemd op behoeften die zijn gepeild in de ‘dovenwereld’.

Voor meer informatie kunt u een kijkje nemen op www.mbo-deschalm.nl

WILLEM GEURTS